

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.II.20.780/2018/4. szám

A Szegedi Ítéltábla dr. Pap Gábor ügyvéd által képviselt felperesnek - a Kolozsvári és Waldmann Ügyvédi Iroda (ügyintéző ügyvéd: dr. Waldmann Gábor) által képviselt alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Szegedi Törvényszék 2018. október 30. napján kelt 22.P.21.190/2018/7. számú ítélete ellen a felperes 8. sorszám alatt benyújtott fellebbezése alapján lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

í t é l e t:

Az elsőfokú bíróság ítéletét **helybenhagyja.**

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 9000 (kilencezer) Ft másodfokú perköltséget.

A feljegyzett 22 655 (huszonkettőezer-hatszázötvenöt) Ft fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az alperes jogelődje, a **(alperesi jogelőd neve)** Zrt. (a továbbiakban: alperes) és a felperes 2008. január 2. napján **(kölcsönszerződés száma)** számmal jelölt deviza alapú kölcsönszerződést kötöttek egymással a **(gpjmű frg.rszm.-a)** forgalmi rendszámú Volkswagen Passat típusú gépjármű vételárának a finanszírozására, amely alapján az alperes 2 299 920 Ft kölcsönt nyújtott a felperesnek. A szerződő felek az egyedi szerződésben megjelölték a havi törlesztőrészek összegét és esedékességét, az összes törlesztőrészlet összegét (4 044 012 Ft), a törlesztőrészek számát (84 hónap) és a teljes hiteldíjmutatót (20,57 %). A mértékadó devizanemet svájci frankban határozták meg, a kamat- és az árfolyamváltozás (kamatváltozás I. és kamatváltozás II.) elszámolási módjaként az ún. normál deviza konstrukcióban állapodtak meg. A szerződést teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalták, abban rögzítésre került a felperes nyilatkozata is, amelyben kijelentette, hogy a szerződésben, valamint az annak hátoldalán levő **(üzletszabályzat száma)** jelű üzletszabályzatban (a továbbiakban: Üsz.) foglaltakat megismerte, megértette, azokat magára nézve kötelezőnek elismeri.

Az Üsz. egyebek között az alábbi - a jelen jogvita elbírálása szempontjából releváns - rendelkezéseket tartalmazza.

- I.6. „Normál deviza konstrukció: Amennyiben a mértékadó devizanem nem forint, a Kölcsönbevevő a kamatváltozás I. és II-t a Kölcsönbeadó Hirdetménye szerint köteles megfizetni.”
- I.17.: „Mértékadó devizanem: az egyedi kölcsönszerződésben meghatározott devizanem”
- I.22.: „Árfolyam: a Takarékbank Rt. által a mértékadó devizanemre kiemelt ügyfelek számára jegyzett hivatalos forintban kifejezett árfolyam”

- I.23.: „Rendkívüli árfolyamesemény: Rendkívüli árfolyameseménynek minősül az árfolyam szélsőséges mértékű (25 %-ot meghaladó) növekedése a mértékadó árfolyamhoz képest vagy egyéb, a Magyar Nemzeti Bank mint jegybank által foganatosított rendkívüli intézkedés (például intervenciós sáv eltolása, egyéb pénzügyi szabályok megváltoztatása), amely a forint árfolyamot a jövőben szélsőségesen befolyásolhatja.”

- I.24.: „Mértékadó árfolyam: a mértékadó devizanem vételi árfolyama az egyedi kölcsönszerződés létrejötte napján”

- I. 25.: „Kamatváltozás:

b) Kamatváltozás II. (árfolyamváltozás): a mértékadó árfolyam és a fizetési esedékesség napján aktuális deviza eladási árfolyam változásának függvényében az alábbi képlet szerint meghatározott kamatkülönbözet:

Kamatváltozás II. = fizetési kötelezettség x ((fizetési esedékesség napján aktuális deviza eladási árfolyam /mértékadó árfolyam) - 1.

- IV.6.: „Az esedékessé vált törlesztő részletekre jutó kamatváltozás II-t a Hitelező utólag - a Hirdetményben közzétett gyakorisággal - terheli ki, amennyiben a még ki nem terhelt valamennyi kamatváltozás II. összege legalább a hirdetményben meghatározott mértéket eléri. A szerződés megszűnésekor a Hitelező a ki nem terhelt valamennyi kamatváltozás II-t kiterheli illetve jóváírja.”

- V.6.: „Amennyiben a kölcsönszerződésben megjelölt „mértékadó devizanem” nem magyar forint (HUF), a kölcsönszerződés deviza alapú szerződés, amely esetben a Kölcsönbevevő vállalja a mértékadó devizanem és a forint közötti árfolyamváltozásból eredő kockázatokat. Az árfolyamváltozás lehetséges mértéke Euró esetében a mindenkor intervenciós sáv nagysága alapján limitálható, míg egyéb devizák esetében további kockázatot jelent az adott deviza és az Euró keresztárfolyamának változása.”

- A fix deviza konstrukcióra vonatkozó külön rendelkezések szerint a kölcsönszerződés futamideje a felek minden egyéb jognyilatkozata nélkül meghosszabbodik a kamatváltozás I. és a II. megfizetésére rendelkezésre álló fizetési határidő időpontjáig (Üsz.XI.1.).

A felek a kölcsön biztosítására vételi jogot alapítottak az alperes javára a kölcsönből vásárolt gépjárműre. A szerződés 5. pontja szerint az opciós vételár megegyezik az opció gyakorlásának napján érvényes EUROTAX katalógus szerinti vételi árral. Megállapodtak továbbá abban, hogy az alperes a vételi jogot a szerződés aláírásától számított 5 éves időtartam alatt, de legfeljebb addig az időpontig gyakorolhatja, ameddig vele szemben a kölcsönszerződésből eredő tartozását a felperes maradéktalanul nem teljesítette (4. pont)..

A felperes módosított keresetében 283 189 Ft és késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Keresetét a kölcsönszerződés, valamint az opciós szerződés érvénytelenségére alapította. Annak jogalapjaként a hitelintézetektől és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. tv. (Hpt.) 47. § (1), (2) bekezdését, 203. § (6), (7) bekezdését, 210. § (2) bekezdését, 213. § (1) bekezdés a) és b) pontját, a 213. § (2) bekezdését, 259. §-át, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. tv. (a továbbiakban: 1959-es Ptk.) 200. § (2) bekezdését, 205. § (3) bekezdését, 205/A. § (1), (2) bekezdését, 205/B. §-át, 209. § (3) bekezdését, 217. §-át, 223. §-át, 227. §-át és 374. § (2) bekezdését, a 2014. évi XXXVIII. tv-t (DH1 tv.), a 6/2013., valamint a 2/2014. PJE-t jelölte meg. Az érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződés hatályossá nyilvánítását kérte az általa levezetett számítás szerint, és ennek eredményeként kérte marasztalni az alperest az álláspontja szerint fennálló túlfizetése összegében.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Vitatta a felperes által megjelölt érvénytelenségi okok fennálltát. Utalt arra, hogy a szerződés legfeljebb az induló ügyleti kamat éves százalékos értéke feltüntetésének hiánya miatt lehet érvénytelen a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja

alapján. Kérte, hogy a bíróság a szerződést nyilvánítsa érvényessé az induló ügyleti kamatláb meghatározásával, amely az általa elvégzett számítás szerint 18,46 %. Az erre vonatkozó viszontkeresetétől azonban utóbb elállt.

Az elsőfokú bíróság az alperes viszontkeresete tekintetében a pert megszüntette. Ítéletével a keresetet elutasította, kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 120 000 Ft perköltséget, megállapította továbbá, hogy a le nem rótt kereseti eljárási illetéket az állam viseli, és tájékoztatta az alperest a visszaigényelhető viszontkereseti eljárási illeték összegéről. Határozatának indokolása szerint a felek a kölcsönszerződés létrejöttéhez szükséges valamennyi lényeges feltételben - az árfolyamkockázatot is beleértve - megállapodtak, amelyet a felperes személyes előadása és eljárást segítő tanúvallomása igazol.

Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítását, másodlagosan az elsőfokú ítélet módosított keresete szerinti megváltoztatását kérte. Sérelmezte az elsőfokú ítéletnek azt a megállapítását, miszerint a kölcsönszerződés létrejöttéhez szükséges valamennyi lényeges feltételben a felek megállapodtak. Hangsúlyozta, az árfolyamkockázatról az alperes nem nyújtott tájékoztatást, álláspontja szerint ezt - az elsőfokú ítélet megállapításával szemben - a személyes előadása, valamint a perben meghallgatott tanúk vallomása is igazolja. Kiemelte, az árfolyamkockázat olyan lényeges kérdésnek minősül, amelyről való tájékoztatás hiányában hiányzik a felek egybehangzó akaratnyilatkozata. Állította, a kölcsönszerződésen szereplő aláírás nem tőle származik, és kifogásolta, hogy az e körben felajánlott szakértői bizonyítást az elsőfokú bíróság nem teljesítette, és mellőzésének sem adta indokát. Változatlan álláspontja szerint a szerződés nem tartalmazza a szerződés tárgyát, így ez okból is érvénytelen. Előadta, az Európai Unió Bírósága (EUB) 2018. február 22. napján hozott C-126/17. számú, a magyar bíróságok számára is kötelezően alkalmazandó döntése szerint ha a szerződés annak aláírásával egyidejűleg jön létre, tartalmaznia kell a felvett kölcsön összegét kirovó és lerovó devizanemben egyaránt, ha pedig a szerződés létrejötté más jogi aktustól vagy egyéb feltételtől függ, úgy elegendő, ha a szerződés tartalmazza azokat az adatokat, számítási képletet, valamint metódust, amely alapján a kölcsön deviza összege kiszámítható. Véleménye szerint az 1/2016. PJE határozat ez utóbbi esetre vonatkoztatható, ebből következően a perbeli jogügylet kapcsán az abban adott iránymutatás nem alkalmazható, mivel a kölcsönszerződés illetve az Üsz. nem tartalmaz rendelkezést arra nézve, hogy a szerződés nem annak aláírásával egyidejűleg jön létre. Kifogásolta, hogy nem vizsgálta az elsőfokú bíróság az ügyleti kamat hiánya miatti érvénytelenségre vonatkozó keresetét, nem adta indokát annak, miért tekintette alaptalannak az opciós szerződés semmisségével kapcsolatos keresetét, az árfolyamkockázatról való tájékoztatást illetően pedig figyelmen kívül hagyta az EUB C-51/17. számú ügyben hozott határozatát.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

A fellebbezés **alaptalan.**

I.

A fellebbezésben felhozottak alapján az ítélőtáblának mindenekelőtt abban a kérdésben kellett állást foglalnia, történt-e az elsőfokú eljárásban olyan lényeges eljárási szabálysértés, amely az ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú eljárás megismétlését teszi szükségessé.

A felperes fellebbezésében - azt a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. tv. (továbbiakban: Pp.) 3. § (2) bekezdése alapján tartalma szerint elbírálván - azt sérelmezi, hogy nem került valamennyi keresete elbírálásra (ügyleti kamat, a szerződés felperesi aláírás hiánya miatti érvénytelenség), illetve az elsőfokú bíróság nem tett eleget indokolási kötelezettségének, azaz megsértette a Pp. 213. § (1) bekezdésében, valamint 221. § (1) bekezdésében foglaltakat. Ez a hivatkozása azonban az alább kifejtettek szerint csak részben alapos.

A Pp. 213. § (1) bekezdése szerint az ítéletben foglalt döntésnek ki kell terjednie a perben, illetőleg a 149. § alapján egyesített perekben érvényesített valamennyi kereseti kérelemre. Ugyanakkor a bíróságnak figyelemmel kell lennie a kérelemhez kötöttség Pp. 3. § (2) bekezdésében megfogalmazott elvére is, amely szerint a bíróság - törvény eltérő rendelkezése hiányában - a felek által előterjesztett kérelmekhez és jognyilatkozatokhoz kötve van. Nem dönthet tehát olyan kérdésben, amelyre a felek nem terjesztettek elő kereseti kérelmet, ellenkérelmet, viszontkeresetet vagy más kérelmet, és döntése - a ún. túlterjeszkedés tilalma folytán - főszabály szerint nem terjedhet túl a kereseti kérelmen illetve az ellenkérelmen (Pp. 215. §).

A felperes a per során marasztalási keresetének jogalapját többször módosította. Utolsóként a 22.P.21.190/2018/4. számú beadványa tartalmazza pontosított keresetét, az ebben felsoroltak között azonban nem szerepel a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja, ebből következően az induló ügyleti kamat éves százalékos értéke feltüntetésének hiánya miatti érvénytelenségi ok már nem képezte a per tárgyát. Az elsőfokú bíróság tehát nem sértett jogszabályt, amikor erről az érvénytelenségi okról nem hozott döntést.

A jelen perben a Pp. 73/A. § (1) bekezdés b) pontja alapján kötelező a jogi képviselőt. Kötelező jogi képviselő esetében a felperes keresetét főszabályként az alperes érdemi ellenkérelmének előadását követő 30 napon belül változtathatja meg [Pp. 146/A. § (1) bekezdés]. Az alperes ellenkérelmét 2014. május 16. napján terjesztette elő, azt a 2014. június 27. napján tartott tárgyaláson fenntartotta. Ezt követően a bíróság a 2014. július 31. napján kelt 10/I. sorszámu végzésével az eljárást a 2014. évi XXXVIII. tv. (DH1 tv.) 16. §-a alapján felfüggesztette, majd a felülvizsgált elszámolás megtörténtének bejelentését követően 2016. augusztus 24. napján a per folytatását rendelte el. A felperes a szerződés általa történő aláírásának a hiányára mint alaki hiba miatti érvénytelenségi okra viszont csak jóval ezt követően, a 2017. március 2. napján érkezett 13. sorszámu beadványában hivatkozott először, amely hivatkozása keresetváltoztatásnak minősül. Keresetváltoztatás alatt ugyanis a keresetnek a per tárgyát képező elemei, vagyis a keresettel érvényesített jog (azaz a jogalap), az annak alapját képező tényállás és a kereseti kérelem bármelyikének a megváltoztatását kell érteni. A szerződés érvénytelenségének megállapítása illetve az érvénytelenség valamely jogkövetkezményének az alkalmazása iránt indított perben a jogalap maga az érvénytelenség oka, azaz ha a felperes új érvénytelenségi okra hivatkozik, az abban az esetben is keresetváltoztatásnak minősül, ha maga a kereseti kérelme változatlan. Mindezekre figyelemmel meg nem engedett keresetváltoztatásnak minősül a felperes alaki hibára alapított kereseti kérelme, amelyet az alperes kifejezett beleegyezése hiányában az elsőfokú bíróságnak a Pp. 146/A. § (6) bekezdése alapján végzéssel el kellett volna utasítani. Tény, hogy az elsőfokú bíróság erről alakszerű határozatot nem hozott, ez azonban nem változtat azon, hogy a meg nem engedett keresetváltoztatást érdemben nem kellett elbírálnia, következésképp nem sérült a Pp. 213. § (1) bekezdésében írt ítélet teljességének elve amiatt, hogy az elsőfokú bíróság e kereseti kérelemről nem döntött.

Annyiban helytálló a fellebbezés, hogy az elsőfokú ítélet indokolása nem felel meg a Pp. 221. § (1) bekezdésében írt jogszabályi követelményeknek. Megalapozottan kifogásolta ugyanis a felperes, hogy az elsőfokú bíróság nem adta indokát, miért tekintette a kölcsönszerződés Hpt.

213. § (1) bekezdés a.) és b.) pontjára alapított, valamint az opciós szerződés érvénytelenségével kapcsolatos keresetet. Az megállapítható, hogy e kereseti hivatkozásokat az elsőfokú bíróság elbírálta, mivel ítéletének tényállásában ismertette az említett érvénytelenségi okokat megalapozó jogszabályi rendelkezéseket, tény viszont, hogy az ítélet az elutasítás indokát nem tartalmazza. Miután azonban ezek az indokok a rendelkezésre álló adatok alapján megállapíthatók, az indokolási kötelezettség elmulasztása miatt a Kúria 1/2014. (VI. 30.) PK vélemény 1. pontjában foglaltakra figyelemmel nem indokolt az elsőfokú határozat hatályon kívül helyezése, ezért az ítélet az elsőfokú bíróság ítéletét e körben is érdemben felülbírálta az alább kifejtendők szerint.

II.

A kereset elemei - a fentiekben írtak szerint - a kereseti kérelem, a jogalap és a tényalap. A tényalap és a jogalap egymástól elválaszthatatlanok, a félnek pernyertessége érdekében azokra a tényekre vonatkozó állítást kell tennie, amelyek képesek az általa érvényesíteni kívánt jog megalapozására. Az érvénytelenségi perben a fél által hivatkozott valamennyi érvénytelenségi ok - az előzőekben írtak szerint - önálló jogalap, ennek megfelelően a félnek minden hivatkozott érvénytelenségi okhoz kapcsolódóan elő kell adnia tényállításait, a bíróságnak pedig - a kérelemhez kötöttség és a rendelkezési elv érvényesülésére tekintettel - vizsgálnia kell, hogy a felperes tényállításai megfelelnek-e az érvényesíteni kívánt jogalapnak. Ez egyben azt jelenti, azok a fél által megjelölt érvénytelenségi okok, amelyekhez nem társíthatók a perben tett tényelőadások, érdemben nem bírálhatók el. Jelen ügyben a felperes a pontosított keresetében (22.P.21.190/2018/4. számú beadvány) a kölcsönszerződés érvénytelenségét illetően - egyebek mellett - hivatkozott a Hpt. 47. §-ára, amely a hitelintézeteket érintően rögzíti a cégjegyzésre, illetve az együttes aláírási jogra vonatkozó szabályokat; a Hpt. 213. § (2) bekezdésére, amely szerint semmis a fogyasztási kölcsönszerződésre vonatkozó szabályoktól a fogyasztó hátrányára eltérő szerződési kikötés; az 1959-es Ptk. 223. §-ára, amely a meghatalmazás alakszerűségére, valamint az 1959-es Ptk. 227. §-ának a lehetetlen szolgáltatásra irányuló szerződésre vonatkozó rendelkezésére. Arra nézve azonban nem tett tényelőadást, hogy a perbeli kölcsönszerződés érvénytelensége e jogszabályi rendelkezések alapján miért lenne megállapítható. Feltűntette továbbá a Hpt. 259. §-át, ilyen rendelkezést azonban csak a 2014. január 1. napjától hatályos, a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. tv. tartalmaz, következésképp a jelen jogvita elbírálása során nem alkalmazható, azon túl, hogy e hivatkozását sem töltötte ki a felperes tartalommal.

A felperes másodlagos fellebbezési kérelmében az elsőfokú ítélet keresete szerinti megváltoztatását kérte. Az elbírálható keresetei közül kizárólag a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pontjára, valamint az árfolyamkockázatról való tájékoztatás hiányára alapított érvénytelenségre vonatkozó álláspontját indokolta fellebbezésében. Tekintve azonban, hogy a másodlagos fellebbezésében az elsőfokú ítélet keresete szerinti megváltoztatását kérte, az ítélet az alábbiakban kitér a módosított keresetben szereplő valamennyi olyan érvénytelenségi okra, amelyet az elsőfokú bíróság elutasított ugyan, azonban az elutasítás indokát nem adta.

Mindezek figyelembevételével a felperes következő hivatkozásai vizsgálhatók érdemben:

- az üzletszabályzat nem vált a szerződés részévé,
- Hpt. 213. § (1) bekezdés a) és b) pontjára alapított érvénytelenség,
- az árfolyamkockázatot felperesre terhelő szerződési feltételek tisztességtelensége az árfolyamkockázatról való tájékoztatás hiánya illetve nem megfelelőisége miatt,
- opciós szerződés érvénytelensége.

A felperesnek az elsőfokú eljárásban nem volt a szerződés létre nem jöttére alapított keresete. Tekintve azonban, hogy az elsőfokú bíróság ítéletében e kérdést vizsgálta, a felperes pedig fellebbezésében vitatta az elsőfokú bíróság e körben tett megállapításait, a szerződés létre nem jötté kérdésében az ítéletáblának is állást kellett foglalnia. Ha ugyanis a perben eziránt kétség merül fel, a bíróságnak először - hivatalból is - a szerződés létrejöttéről vagy létre nem jöttéről kell állást foglalnia [2/2010. (VI. 28.) PK vélemény 6.a. pontjához fűzött indokolás], amely kötelezettség a másodfokú bíróságot is terheli, ezért az ítéletábla a felperes e körben tett előadását is érdemben vizsgálta.

III.

Az 1959-es Ptk. 205. § (2) bekezdése értelmében a szerződés létrejöttéhez a feleknek a lényeges, valamint a bármelyikük által lényegesnek minősített kérdésekben való megállapodása szükséges. Visszterhes szerződés esetén mindenképpen lényeges tartalmi elem a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás meghatározása. A kölcsönszerződésnél - az 1959-es Ptk. 523. § (1) bekezdése szerint - a hitelező által nyújtott szolgáltatás a szerződésben meghatározott pénzösszeg adós rendelkezésére bocsátása, az adóst terhelő ellenszolgáltatás pedig a kölcsön összegének szerződés szerinti visszafizetése. A perbeli kölcsönszerződés létrejötte szempontjából lényeges kérdés továbbá a deviza alapú konstrukcióban történő elszámolás. A felperes fellebbezésében maga sem vitatta a felek e tartalmi elemekben való megállapodását, ehhez kapcsolódóan az árfolyamkockázatról való tájékoztatás megtörténtét illetően tett ítéleti megállapítást kifogásolja. Az árfolyamkockázatról való tájékoztatás hiánya vagy elégtelensége azonban a szerződés létrejöttét nem érinti, annak következménye az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő szerződési feltételek érvénytelensége lehet (2/2014. PJE).

Jelen ügyben a szerződés lényeges feltételeit részben az üzletszabályzatban rögzített általános szerződési feltételek tartalmazzák, ezért a szerződés létrejötte szempontjából a bíróságnak vizsgálnia kellett annak a felperesi előadásnak a megalapozottságát is, miszerint az Üsz. nem vált a szerződés részévé. A szerződési feltétel akkor minősül általános szerződési feltételnek, ha az egyik fél egyoldalúan több szerződés megkötése céljából a másik fél közreműködése nélkül határozza meg azt (1959-es Ptk. 205/A. §). A felperesnek a szerződési feltételek egyedi megtárgyaltsága hiányával kapcsolatos érvelése az általános szerződési feltételnek minősítés szempontjából bír jelentőséggel. Az alperes nem tette vitássá, hogy az Üsz. rendelkezései egyedileg nem kerültek megtárgyalásra, azok általános szerződési feltételnek minősülnek. Az 1959-es Ptk. 205/B. § (1) bekezdése értelmében az általános szerződési feltétel két feltétel teljesülése esetén válik a szerződés részévé: ha annak tartalma az általános szerződési feltétel alkalmazójával szerződő másik fél számára megismerhető, és a másik fél azt elfogadja.

Jelen ügyben az elkésett keresetváltoztatásra figyelemmel alakilag érvényesnek tekintendő kölcsönszerződést tartalmazó okirat a Pp. 196. § (1) bekezdése szerinti teljes bizonyító erejű magánokirat, így az az ellenkező bizonyításáig teljes bizonyítékul szolgál arra, hogy a kiállítója az abban foglalt nyilatkozatot megtette, elfogadta, vagy magára nézve kötelezőnek ismerte el. A felperes maga sem állította, hogy az üzletszabályzatot nem kapta meg, azt nem is állíthatta, hiszen az a kölcsönszerződéssel fizikai egységet képez, az pedig tény, hogy a felperes a kölcsönszerződés egy példányával rendelkezett. A szerződések megkötése során a feleknek a jóhiszeműség és a tisztesség követelményének megfelelően kölcsönösen együttműködve, az adott helyzetben általában elvárható módon kell eljárniuk [1959-es Ptk. 4. § (1), (4) bekezdés]. A fogyasztói kölcsönszerződésekre vonatkozó 2/2012. (XII. 10.) PK véleményében a Kúria a fogyasztónak minősülő szerződő fél kapcsán is elvárható magatartásként fogalmazta meg, hogy a szerződési feltételeket tartalmazó okiratot áttanulmányozza, szükség esetén az áttanulmányozásához határidőt

kérjen, és ha a szerződésben olyan rendelkezéseket észlel, amelyeket nem ért, arra magyarázatot igényeljen, vagy adott esetben jogban jártas szakember közreműködését vegye igénybe. Ha tehát a felperes úgy kötötte meg a kölcsönszerződést, hogy az egyedi szerződést, amely az üzletszabályzat megismerésére és átvételére, elfogadására vonatkozó nyilatkozatát is tartalmazza, valamint az ahhoz kapcsolódó dokumentumokat nem olvasta el, nem az elvárható magatartást tanúsította. Ez azonban nem eredményezheti az 1959-es Ptk. 205/B. § (1) bekezdésében írt feltételek megállapíthatóságának hiányát. Miután pedig az üzletszabályzat a szerződés részévé vált, a szerződés egyedileg megtárgyalt kikötései és az üzletszabályzatba foglalt általános szerződési feltételek együtt alkotják a felek megállapodását, ezért a szerződés érvényessége egységesen valamennyi kikötés ismeretében bírálható el (BDT2014. 3107.I.).

A felperes hivatkozott az 1959-es Ptk. 205. § (3) bekezdésére, amely a felek együttműködési és tájékoztatási kötelezettségét fogalmazza meg. Annak megsértése azonban nem a szerződés létre nem jöttét vagy érvénytelenségét eredményezi, hanem - annak megfelelően, hogy létrejött-e a szerződés - szerződésszegési szankciót vagy kártérítési kötelezettséget von maga után.

III.

A felperes a szerződés Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pontjára alapított érvénytelenségét keresetében arra alapította, hogy a szerződés tárgya, azaz a kölcsön összege devizában nem került a szerződésben feltüntetésre, továbbá sem az egyedi szerződés, sem pedig az Üsz. nem tartalmaz olyan számítási módot, vagy képletet, amely alapján annak összege devizában meghatározható.

A Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pontja szerint a kölcsönszerződés érvénytelenségét eredményezi, ha az nem tartalmazza a szerződés tárgyát, azaz a kölcsön összegét.

A felek szerződése deviza alapú kölcsönszerződés, amelynek lényege, hogy az adós tartozása devizában keletkezik, a kölcsön folyósítására és törlesztésére pedig forintban kerül sor, azaz az ún. kirovó és lerovó pénznem eltér egymástól, a kirovó pénznem deviza, a lerovó pedig forint. A felek a szerződés megkötésekor a kölcsönösszeg meghatározása során két módot választhatnak: vagy az érintett devizanemben jelölik meg pontosan, összezszerűen a kölcsön összegét (ebben az esetben a folyósítás időpontjában irányadó árfolyamtól függ, hogy ténylegesen milyen forintösszeg kerül az adós részére átadásra) vagy azt a forintösszeget jelölik meg, amelynek a folyósítás időpontja szerinti árfolyamon az adott devizanemre átszámított összege az adós kirovó pénznemben meghatározott tartozása. Mindkét mód alkalmas a kirótt tartozás egyértelmű meghatározására (6/2013. Polgári jogegységi határozat III/1. pont).

A fentiekből következően tehát nem szükséges, hogy maga a kölcsönadott összeg devizában meghatározva tételesen szerepeljen a szerződésben, hanem elégséges az is, ha az a szerződés rendelkezései alapján kiszámítható. Ezzel egyezően foglalt állást a Kúria az 1/2016. Polgári jogegységi határozatában, amelynek 1. pontja rögzíti: A deviza alapú fogyasztási és lakossági kölcsönszerződés abban az esetben is megfelel a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pontja által előírt követelményeknek, ha az írásba foglalt szerződés - ideértve az annak szerződéskötéskor részévé vált általános szerződési feltételeket is - a kölcsön összegét forintban (lerovó pénznem) határozza meg, feltéve, hogy az így meghatározott kölcsönösszeg devizában (kirovó pénznem) kifejezett egyenértéke pontosan kiszámítható az átszámítás szerződésben rögzített későbbi időpontjában, ennek hiányában a folyósításkor, az akkor irányadó árfolyam figyelembevételével. A jelen esetben az egyedi szerződés egyértelműen rögzíti a kirovó pénznemet (CHF), a lerovó pénznemben, azaz forintban folyósítandó kölcsön összegét, az üzletszabályzat I.22. pontja alapján pedig pontosan kiszámítható volt ennek a kirovó pénznemben, azaz CHF-ben meghatározható összege a folyósítás

időpontjában, ezáltal a felperes svájci frankban megjelenő tartozása. A kiszámíthatóságnak nem feltétele, hogy az képlet formájában kerüljön a szerződésben rögzítésre. Lényeges emellett, hogy a perbeli szerződés a kölcsön összegének a kirovó és a lerovó devizanem közötti átszámítása során kétnemű (vételi és eladási) árfolyam alkalmazását írta elő, a 2014. évi XXXVIII. tv. (DH1 tv.) viszont megdönthetetlen törvényi vélelmet állított fel a különemű devizaárfolyamok egyedileg meg nem tárgyalt illetve általános szerződési feltételkénti kikötésének és alkalmazásának a tisztességtelensége mellett, kimondva azok semmisségét. A törvény 3. § (2) bekezdése pedig úgy rendelkezett, hogy a semmisségük folytán „kihulló rendelkezések” helyébe mind a folyósítás, mind a törlesztés tekintetében a Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban: MNB) hivatalos deviza árfolyamának alkalmazására irányuló rendelkezés lép a 3. § (3) bekezdésében meghatározott - jelen ügyben nem irányadó - kivételekkel. Mindebből következően a perbeli szerződés tartalmát a forintban meghatározott kölcsönösszeg CHF-re történő átszámítása során alkalmazandó árfolyam tekintetében a DH1 tv. 3. § (1) és (2) bekezdése ex tunc, azaz a szerződéskötés időpontjára visszamenő hatállyal módosította, amely módosított tartalom alapján a kölcsön CHF-re átszámított összege egyértelműen kiszámítható (a kölcsön forint összege osztva a CHF folyósítás napján érvényes MNB hivatalos árfolyamával). Minderre figyelemmel bár nem számszerűen, de a szerződés rendelkezései alapján kiszámítható módon meghatározásra került a kölcsön összege devizában is, így a szerződés megfelel a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pontjában előírt követelményeknek.

A felperes álláspontjától eltérően a szerződés az EUB előzetes döntéshozatali eljárásban hozott C-126/17. számú határozatában megjelölt követelményeknek is megfelel. Ez a határozat ugyanis a kölcsön összegét, azaz a szerződés tárgyát illetően a fogyasztóval kötött kölcsönszerződésben foglalt feltételeket akkor tekinti világosnak és érthetőnek, és ennek megfelelően tisztességesnek, ha a szerződés minden olyan információt átláthatóan tartalmaz, ami szükséges ahhoz, hogy a fogyasztó a lerovó pénznemben (forintban) meghatározott kölcsönösszeg devizára, azaz kirovó pénznemre (svájci frankra) történő átszámítását el tudja végezni. A hivatkozott előzetes döntéshozatali eljárásban született állásfoglalás szerint sem szükséges tehát a kölcsön összegének devizában történő meghatározása a szerződésben, elegendő azt forintban kifejezni, amely feltételnek a perbeli kölcsönszerződés megfelel.

A felperes fellebbezési álláspontja az EUB határozat téves értelmezésén alapul. A kölcsönszerződés ugyanis konszenzuál jogügylet: az létrejön, ha a felek a pénzüsszeg rendelkezésre bocsátásában és a visszafizetésében, ezek valamennyi feltételében megállapodnak (BDT2015. 3362). Az EUB határozata a szerződés tárgyát meghatározó feltétel tisztességtelenségének a kérdésével foglalkozik, a tisztességtelenség kérdése pedig csak létrejött szerződés esetén értelmezhető. Mivel a kölcsönszerződés a felek megállapodásával létrejön, a kölcsön folyósítása a szerződés teljesítésének létszakához kapcsolódik. Az EUB határozat 1. pontjának második fordulata - a felperes álláspontjától eltérően - arra az esetre tesz megállapítást a szerződés tárgyának világos és érthető meghatározását illetően, amikor - ahogyan a perbeli esetben is - a szerződés létrejött és a kölcsön folyósításának időpontja egymástól eltérő, és a felek az adós tartozását a folyósítás időpontjában irányadó árfolyam figyelembevételével határozzák meg. A felperes nézetétől eltérően tehát az EUB által elfoglalt álláspont megegyezik a Kúria 1/2016. PJE határozatának 1. pontjában kifejtettekkel.

IV.

A Hpt. 210. § (2) bekezdése szerint a pénzügyi és kiegészítő pénzügyi szolgáltatásra irányuló szerződésben egyértelműen meg kell határozni a kamatot, díjat és minden egyéb költséget vagy feltételt, ideértve a késedelmes teljesítés jogkövetkezményeit, és a szerződést biztosító

mellékkötelezettségek érvényesítésének módját, következményeit is. Ehhez kapcsolódóan a Hpt. 213. § (1) bekezdés b) pontja semmisnek minősíti azt a fogyasztási, lakossági kölcsönszerződést, amelyik nem tartalmazza az éves százalékban kifejezett teljes hiteldíjmutatót, a hiteldíjmutató számítása során figyelembe nem vett egyéb - esetleges - költségek meghatározását és összegszegét, vagy ha az ilyen költségek pontosan nem határozhatók meg, az ezekre vonatkozó becslést.

A Hpt. 213. § (1) bekezdés b) pontja kapcsán a felperes azt kifogásolja, hogy a szerződésben valamennyi költség nem került feltüntetésre (22.P.21.968/2016/6/F/I.). Ilyen költségként az árfolyamrést jelölte meg (Szegedi Járásbíróság G.40.624/2013/1. számú keresetlevél).

A DH1 tv. 3. § (1) bekezdése semmisnek nyilvánította a fogyasztói szerződésben azokat a szerződéses kikötéseket, amelyek a kölcsön folyósítása és a törlesztő részletek teljesítése során eltérő átváltási árfolyamok, azaz árfolyamrés alkalmazását írják elő. A DH1 tv. 3. § (2) bekezdése a fentiekben írtak szerint meghatározta azt az egynemű átváltási árfolyamot, amelyet a fogyasztói kölcsönszerződésekben a szerződésben kikötött eltérő árfolyamok helyett alkalmazni kell. A semmis szerződési feltételen alapuló költség feltüntetésének az elmaradása pedig nem eredményezheti a kölcsönszerződés semmisségét (BDT2017. 3664). Ha pedig az alperes olyan költséget számolt fel, amelyet a szerződésben nem tüntetett fel, az szerződésszegésnek minősül, de nem eredményezi a szerződés érvénytelenségét.

V.

Ugyancsak alaptalan a felperesnek az árfolyamkockázatot reá, mint fogyasztóra telepítő általános szerződési feltételek tisztességtelenségére alapított fellebbezése.

Az előzőekben írtak szerint a perbeli kölcsönszerződés deviza alapú jogügylet, amelynek lényege, hogy a felek a hitelező és az adós kölcsönszerződésből fakadó pénztartozását egyaránt devizában határozzák meg (kirovó pénznem), és azt mindkét fél forintban köteles teljesíteni (lerovó pénznem). E szerződéstípusnál az adós viseli az árfolyamváltozás hatásait: a forint gyengülése az adós fizetési terhének növekedését, erősödése pedig csökkenését eredményezi (6/2013. PJE határozat 1. pont).

A szerződéskötés időpontjában hatályos Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésének a rendelkezése értelmében a lakossági ügyféllel kötött devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén a pénzügyi intézménynek fel kellett tárnia a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot, amelynek tudomásulvételét az ügyfélnek aláírásával kellett igazolnia. A kockázatfeltáró nyilatkozatnak tartalmaznia kellett az árfolyamkockázat ismertetését, valamint annak a törlesztőrészletekre gyakorolt hatását. Tény, hogy a perbeli esetben ilyen külön kockázatfeltáró nyilatkozat nem készült. Ez azonban a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésében foglaltak megsértésére - és ezáltal az 1959-es Ptk. 200. § (2) bekezdésére - alapítottan nem eredményezi a kölcsönszerződés érvénytelenségét, a Hpt. hivatkozott rendelkezése ugyanis a kockázatfeltáró nyilatkozat elmaradásához nem fűzte a semmisség jogkövetkezményét.

Mindebből következően az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatást nem feltétlenül kell tartalmaznia külön kockázatfeltáró nyilatkozatnak, az szerepelhet a szerződésben is, kifejezett tájékoztatás hiányában pedig a szerződés rendelkezései illetve a szerződéskötéskor szóban kapott tájékoztatás alapján kell vizsgálni, hogy a fogyasztó alappal gondolhatta-e, hogy őt nem terheli árfolyamkockázat, illetve hogy az árfolyam ránézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa. A peradatok alapján azonban ez nem állapítható meg. A kölcsönszerződés részét képező üzletszabályzat V.6. pontja szerint a felperes kifejezetten vállalta a mértékadó devizanem, azaz a svájci frank és a forint közötti árfolyamváltozásból eredő kockázatokat. Emellett a szerződés egyéb

rendelkezései, így az egyedi szerződés „mértékadó devizanem CHF” kitétele is félreérthetetlenül jelezte, hogy a forintban feltüntetett havi törlesztőrészek összege változhat a futamidő során. Az üzletszabályzat I.17., I.23., I.24., és I.25.b. pontjainak együttes értelmezése eredményeként pedig egyértelmű lehetett a felperes számára, hogy az árfolyam változásából eredő kockázat fennáll, illetőleg hogy a kedvezőtlen irányú változás kockázata őt terheli. Az egyedi szerződésben ugyanis a felek meghatározták a mértékadó devizanemet, míg az üzletszabályzatban rögzítésre került a mértékadó devizanem fogalma (I.17. pont), a mértékadó árfolyam (I.24. pont), az árfolyamváltozás kiszámításának képlete (I.25.b. pont) és alkalmazásának feltételei is. Az üzletszabályzat I.25.b. pontja kifejezi a kölcsönbevevő fizetési kötelezettségének a deviza alapú kölcsönzés lényegéből fakadó változását, nevezetesen, hogy ha a kölcsön nyilvántartási devizanemének forinthez viszonyított árfolyama változik, ez maga után vonja a kölcsönbevevő fizetési kötelezettségének változását is, vagyis hogy neki kell viselnie az árfolyamkockázatot. A kamatváltozás II. üzletszabályzati pont megszövegezésének tartalmából egyértelműen megállapítható, hogy az ténylegesen a kölcsönbevevő fizetési kötelezettségének árfolyamváltozásból adódó módosulását szabályozza, amire a „kamatváltozás II.” szövegrész után zárójelben szereplő „árfolyamváltozás” kifejezés is utal. E rendelkezés egyértelműen és átláthatóan tartalmazza, hogy a kölcsönbevevőnek a mértékadó árfolyam és a fizetési esedékesség napján aktuális deviza eladási árfolyam változásának függvényében árfolyamváltozást kell fizetnie, amelynek nincs felső határa. Erre utal az üzletszabályzat I.23. pontjában meghatározott rendkívüli árfolyamesemény fogalma is, ami nem hagyhat kétséget a kölcsönbevevőben a felől, hogy az árfolyam szélsőséges mértékben is változhat, továbbá az Üsz. árfolyamváltozás kölcsönbevevőre történő kiterheléséről rendelkező IV.6. pontja.

Lényeges továbbá, hogy az egyedi szerződésben rögzítésre került, miszerint a felperes a kamat- és az árfolyamváltozás elszámolási módjaként az ún. normál deviza konstrukciót választotta. A választás ténye feltételezi, hogy a felperes tisztában volt azzal, mit jelent a normál deviza konstrukció, ha pedig ezt megismerte, azt is tudnia kellett, hogy a forint esetleges gyengülése miatt az ügylet milyen kockázatokat hordoz magában, és hogy az árfolyamváltozásból eredő többletfizetési kötelezettségét milyen módon köteles teljesíteni.

A felperes maga sem állította, hogy a szerződéskötéskor a szerződés deviza alapúságával illetve az árfolyamkockázattal összefüggésben kérdése merült volna fel, ezekről tájékoztatást kért volna. Ugyanakkor a fogyasztót is terhelő együttműködési kötelezettségből eredően a jóhiszeműség és tisztesség követelményeire is tekintettel a kölcsönbevevőtől is minimálisan elvárható, hogy a nagy összegű, hosszú távra szóló pénzügyi ügylet jellegéhez a vállalt kötelezettség mértékéhez igazodóan tájékozódjon a szerződés megkötése előtt (BDT2013. 2889), tanulmányozza a szerződést annak aláírását megelőzően, szükség esetén az egyes általa nem érthető rendelkezésekről tájékoztatást kérjen (Kúria 6/2013. PJE). Ha ezt a felperes megtette volna, tudomást szerezhetett volna az ügylet árfolyamkockázatáról, az viszont nem róható az alperes terhére, ha a felperes a szerződést nem vagy nem figyelmesen olvasta el. Azt pedig maga a felperes sem állította, hogy az alperestől olyan tájékoztatást kapott volna, miszerint az ügyletnek nincs árfolyamkockázata, vagy hogy az őt nem, vagy csak korlátozott mértékig terhelné.

A fentiekben írtak szerint a szerződés rendelkezései alapján tehát az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó számára felismerhető volt, hogy az árfolyamkockázat kizárólag őt terheli, és annak nincs felső határa. Ehhez képest az, hogy eljárást segítő tanú a tájékoztatásról csak általánosságban tudott nyilatkozni, jelentőséggel nem bír, másrészt nincs olyan jogszabályi előírás, amely a szerződés rendelkezéseiben foglaltakon túl a szóbeli tájékoztatást is előírná.

A felperes álláspontjától eltérően a 93/13. EGK tanácsi irányelvnek az Európai Unió Bírósága C-51/17. számú ítéletében adott értelmezése alapján sem lehet arra a következtetésre jutni, hogy a perbeli kölcsönszerződés árfolyam-különbözet viselésére vonatkozó kikötései tisztességtelenek. Az ítélet e kérdést érintő rendelkezése (a 3. kérdésre adott válasz) szerint a 93/13 irányelv 4. cikkének (2) bekezdését akként kell értelmezni, hogy az a követelmény, amely szerint a szerződési feltételeket világosan és érthetően kell megfogalmazni, arra kötelezi a pénzügyi intézményeket, elegendő tájékoztatást nyújtsanak a kölcsönfelvevők számára ahhoz, hogy ez utóbbiak tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak. Az árfolyamkockázattal kapcsolatos feltételekre vonatkozó tájékoztatás megfelelőségének vizsgálati szempontjait illetően - lényegében megismételve C-186/16 számú ügyben kifejtetteket - a Bíróság kiemelte, annak érthetőnek kell lennie a fogyasztó számára abban az értelemben, hogy az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó fel tudja ismerni, hogy a deviza alapú kölcsönszerződés megkötésével bizonyos mértékű árfolyamkockázatot vállal, mivel a nemzeti fizetőeszköz a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti devizához képest leértékelődhet, és ez a pénzügyi kötelezettségeire kiható, akár jelentős mértékű gazdasági következménnyel is járhat a számára. Lényegében az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó általános szerződési feltételek tisztességtelenségének vizsgálati szempontjait illetően az EUB ítélet nem tartalmaz olyan új szempontokat, amelyeket a vonatkozó joggyakorlatában (C-26/13., C-186/16.) az EUB már ne fejtett volna ki, és amelyeket a Kúria már ne vett volna figyelembe a 6/2013 és a 2/2014 számú Polgári jogegységi határozataiban. A nemzeti fizetőeszköz leértékelődésének lehetőségéről való tájékoztatást és ennek a fogyasztó fizetési kötelezettségeire gyakorolt hatását tekintve ugyanakkor az ítélet utal az Üsz. „rendkívüli árfolyamesemény” fogalmát meghatározó I.23. pontjára, amely arról tájékoztatja a fogyasztót, hogy a forint árfolyama szélsőséges mértékben (25 %-ot is meghaladóan) megnövekedhet, ami az árfolyamváltozás fix konstrukció szabályai szerinti elszámolása esetén is lehetőséget ad az alperesnek az árfolyam-különbözet futamidő alatti kiszámlázására (Üsz. XI.4.) E szerződési feltételek alapján az észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó fel tudja mérni az ügylet árfolyamkockázatát, a forint svájci frankhoz viszonyított súlyos leértékelődése futamidő alatti bekövetkezésének lehetőségét, és az esetleges leértékelődés fizetési kötelezettségeire gyakorolt hatását, következésképpen az EUB ítéletében meghatározott szempontok szerint értékelve sem minősíthetők tisztességtelenek a szerződés árfolyamkockázat viselésével kapcsolatos kikötései.

VI.

A felperes az opciós szerződés érvénytelenségét elsődlegesen annak járulékos jellegére alapította, mivel azonban a fentiekben kifejtettek szerint a kölcsönszerződés érvénytelensége nem állapítható meg, ez okból az opciós szerződés sem minősülhet érvénytelennek. A felperes másodlagos hivatkozása szerint az opciós szerződés érvénytelenségét eredményezi az opciós vételár meghatározásának a hiánya. A vételár meghatározása az opciós szerződés lényeges tartalmi eleme, így az ebben való megállapodás hiányának a következménye nem a szerződés érvénytelensége, hanem létre nem jött. Ugyanakkor téves az a felperesi álláspont is, hogy a szerződés nem tartalmazza az opciós vételárat. A vételár meghatározására ugyanis kétféle módon kerülhet sor: az megjelölhető fix összegben, de akként is, hogy az opciós szerződés megkötésekor a felek csak azt a módszert, eljárást határozzák meg, amelynek alapján a vételi jog gyakorlásakor a vételár összegszerűen - lényegében egy kölcsönösen elfogadott eljárás eredményeként - pontosan meghatározható (BH2012. 200). A jelen esetben a felek ezt az utóbbi megoldást alkalmazták, az opciós szerződés 5. pontjában ugyanis úgy rendelkeztek, hogy az opciós vételár megegyezik az opció gyakorlásának napján érvényes EUROTAX katalógus szerinti vételi árral.

A felperes a fentiekben túl az érvénytelenséget megalapozó jogszabályhelyként jelölte meg az 1959-es Ptk. 374. § (2) bekezdését. E jogszabályhelynek az 1959-es Ptk. 375. § (4) bekezdése alapján az

opciós szerződésre is irányadó rendelkezése értelmében a vételi jogot legfeljebb 5 évre lehet kikötni; az ezzel ellentétes megállapodás semmis. Az opciós szerződés tényállásban ismertetett 4. pontja ezzel megegyező rendelkezést tartalmaz, az tehát nem ütközik jogszabályba. Az Üsz. opciós szerződésnek is részét képező IV.7. pontja szerint amennyiben az elsődleges biztosíték opció, és az egyedi kölcsönszerződés futamideje 5 évnél hosszabb, úgy a kölcsönbevevő köteles a hitelező felhívására - az eredeti feltételekkel egyező tartalommal - ismét vételi jogot engedni, amelynek időtartama legalább a szerződés lejártát követő 3 hónap. E kikötés valóban az 1959-es Ptk. 374. § (2) bekezdésének a megkerülését jelenti, azzal ugyanis, hogy a hitelező egyoldalú felszólítása alapján a kölcsönbevevő köteles változatlan tartalommal újabb opciós szerződés kötésére, az 5 évre szóló opciós szerződést a hitelező az 1959-es Ptk. rendelkezéseit megkerülve meghosszabbítja. E szerződési feltétel tehát az 1959-es Ptk. 200. § (2) bekezdése alapján semmis (BDT2008. 1828). Az opciós szerződés azonban az érvénytelen kikötés nélkül is teljesíthető, ezért annak semmissége csupán a szerződés részleges érvénytelenségét eredményezi, ami azt jelenti, hogy az érvénytelen kikötéshez fűződő joghatás nem állhat be, az érvénytelen szerződési részre jogot, követelést alapítani nem lehet, azt nem írottnak kell tekinteni, a szerződés egyéb rendelkezései azonban változatlan tartalommal kötik a feleket [1959-es Ptk. 239. § (2) bekezdés, eBDT2014. 3156.].

VII.

A kifejtettekre tekintettel az ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletét - az indokolás fentiek szerinti kiegészítésével - a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta. Az eredménytelenül fellebbező felperest a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése, valamint 4/A. §-a alapján megállapított ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltségének a megfizetésére. A felperes személyes költségmentesség kedvezményében részesült, ezért a feljegyzett 22 655 Ft fellebbezési eljárási illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján a 13. § (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel az állam viseli.

S z e g e d , 2019. február 13.

Dr. Szeghő Katalin sk.
a tanács elnöke

Zanócné dr. Ocskó Erzsébet sk.
előadó bíró

Dr. Lengyel Nóra sk.
táblabíró